

## İSTANBUL ŞEHİR TİYATROSU

İstanbul Şehir Tiyatrosu mütenevvî bir programla Ankaraya geldi. Ben temsillerin hepsini göremedim, fakat gördüklerim, bizde tiyatronun inkişaf etmekte olduğu kanaatini vermedi. “O Kadın”, fazla bir sanat kıymeti olmayan, artık eskimiş bir tez taşıyan bir eser. Bu tez ilk nazarda kadınların lehine gibi görünmekle beraber hakikatta aleyhinedir, çünkü kadını, kendini idareden âciz, çocuklar ve deliler gibi adeta yaptığı hareketlerden mesul olmıyan bir mahlûk olarak gösteriyor. Dostoieveski'nin romanı “Aptal”ın piyeste haline çevrilmesi iyi olmamış. Piyeste vahdet ve hareket yok. Piyesti yazanlar romandan kabil olduğu kadar çok materyeli sahneye tıkmıya çalışmışlar. Ortaya koydukları eser seyircinin alâkasını sürüklemiyor, kendisi sürükleniyor, uzuyor, “Aptal’ın ve Anastasya”nın şahsiyetlerinin sahnede temsili de eserin aslına uygun değil.

Komedilerden “Dadı”yı gördüm, ve bu kadarı kâfi geldi. Oynıyanlar işi tuluata döktüler. Bazı muhavereler uzatıla uzatıla “tekerleme” halini aldı. Piyeste bir sanat kıymeti aramak boşuna zahmet. Menfi cihetten ise sıfatlandırılacak kelimeler pek çok. Baştan başa cinsî arzuları istismar eden muhavereler, şakalar, telmihler... Piyesti seyrederken, tiyatromuzun hâlâ bu nevi eserlerden kurtulamadığına içimden müteessir oluyor, kızılıyordum. Etrafımda mütemadi devam eden gürültüler dikkatimi seyircilere de çekiyordu. Arkamdaki locadan fındık, fıstık yemenin çıtırdıları geliyordu. Başımı çevirdim: Bir bayan ayakkabılarını çıkarmış, bacaklarını boydan boya uzatarak locanın ön duvarına yanlama oturmuş. Arta kalan yerde ihtiyarca diğer bir bayan, o da ayyakkabısız, siyah tire çoraplı bacaklarını locadan dışarı sarkıtmış; eteğinden beyaz fistolu gömleği görünüyor. Önümde, sahnede, Hazım pijama pantolonu ve yakasız gömleği ile yarı soyunmuş bir halde. Beraber “basıldığı” kadınla içine düştükleri vaziyetten nasıl çıkacaklarını konuşuyorlar. Bir sahneye, bir de locaya baktım ve... düşündüm. Bizde tiyatronun inkişafı iki kutuplu bir mesele. Tiyatronun halkın sanat seviyesini yükseltmesi, inkılâpçı olması lâzım; fakat bu nihayet bir hadde kadar yapılabilir. Eninde sonunda seyirciye uymak mecburiyetinde kalıyor. Seyirci kitlesi, “O Kadın” nevinden piyestlere ağladıkça, “Dadı” gibilerine güldükçe, bunları beğenip alkışladıkça sahnemizin bu çeşit eserlerden kurtulmasını daha çok zaman beklemek icap edecek.

*Yurt ve Dünya, Sayı 6, Haziran 1941*